

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Földesi László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Földesi László ügyvéd) által képviselt felperes neve felperesnek, a Darázs & Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dián József ügyvéd) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szóbeli végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. június 17. napján meghozott 21.P.21.972/2011/30. számú ítélete ellen a felperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett és 33. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 114.300 (Száztizennégyezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 408.000 (Négyszáznyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Alperes néhai **Z.Z.** örökhagyó élettársa, felperes a törvényes örököse. Az örökhagyó tulajdonát képezte a **b.-i helyrajzi szám** alatt felvett ingatlan ?, továbbá a **b.-i helyrajzi szám2** alatt felvett társasházi ingatlan 1/1 tulajdoni hányada. 1994. évtől az örökhagyót akut hasnyálmirigy gyulladás, belgyógyászati és gasztroenterológiai eredetű megbetegedések, kismencedei tályog okozta vékonybél elzáródás, nőgyógyászati jellegű megbetegedések, a petefészek daganatos elváltozása miatt számos esetben kezelték különböző egészségügyi ellátó intézetekben. Az örökhagyó több műtėti beavatkozáson esett át. 2006. június 28. napján az örökhagyó írásbeli végrendeletet alkotott, amelyben úgy rendelkezett, hogy a **b.-i Ny.** út 71. VIII. emelet 37. szám alatt lévő lakását, továbbá a **cs.-i T.** út 61. I. emelet 5. szám alatti lakást és az összes ékszerét, bankszámláit, illetőleg az **forgalmi rendszámú** Suzuki típusú személygépkocsit, minden ingó, ingatlanvagyonát az alperes örökölje. A végrendeletben meghagyta az alperesnek, hogy az ékszereiből valamennyi összeget kutyamenhelyeknek ajánljon fel, ruháit pedig adja a rászorulóknak. Az örökhagyó a két különálló lapon írt végrendelet első lapját sorszámozással nem látta el. 2007., 2008. és 2009. évben az örökhagyó vérzéses nyombélfekély, reflux, illetőleg a máj egyéb betegségei miatt további kórházi kezeléseket részesült. 2009. április 7. napján az örökhagyó otthonában rosszul lett, a **Kórházban** súlyos dekompenzált májbetegség miatt vették fel. Az örökhagyó ekkor életveszélyes, súlyos állapotban volt, betegsége természetéből adódóan tudatállapota ingadozott. Állandó infúziós kezelésben részesült.

2010. május 4. napján felmerült, hogy alperes az örökhagyó által alkotott írásbeli magánvégrendeletet nem találja. Ekkor örökhagyó **B.J.A.**, **B.I.** és az alperes jelenlétében szóban végrendeletet alkotott, amelyben úgy rendelkezett, hogy minden ingatlan és ingó vagyonát az **ú.-i** lakást, a **cs.-i** lakás felét, az ékszereit, a bundáját, a Suzuki típusú gépkocsiját az alperesre hagyja. Meghagyta az alperesnek, hogy az ékszerei eladásából származó vételárból adjon a kutyamenhelyeknek, és a ruháit is adja a szegényeknek. Ezen a napon az örökhagyó etethető, itatható állapotban volt, tudata bizonyos mértékig feltisztult. 2010. május 10-én az örökhagyó a **Kórházban** elhunyt.

Az **ügyszámú** hagyatéki eljárás során a felperes neve, mint törvényes öröklésre jogosult akként nyilatkozott, hogy a 2006. június 28. napján kelt írásbeli végrendeletet érvényesnek nem fogadja el. Az eljáró közjegyző tájékoztatta a feleket arról, hogy az írásbeli végrendelet a Ptk. 629. § (2) bekezdésének nem felel meg. 2010. október 28. napján alperes bejelentette, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján 17 óra 15 perc és 17 óra 45 perc között a **Kórház** Osztályán **B.I.** és **B.J.** jelenlétében szóbeli végrendeletet is tett, az akkor elveszettnek hitt írásbeli végrendelettel egyező tartalommal. Az eljáró közjegyző a végrendeleti tanúk meghallgatását követően **ügyszámú** hagyatékátadó végzéssel az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, végrendeleti öröklés jogcímén az alperesnek adta át.

Felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó **K.-n** 2010. május 4-én kelt szóbeli végrendelete érvénytelen, mert ekkor az örökhagyó nem volt az életet fenyegető rendkívüli helyzetben, illetve írásképtelen állapotban. Hivatkozott arra is, hogy a szóbeli végrendelet alkotásakor az örökhagyónak az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége hiányzott.

Alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint, az örökhagyó a szóbeli végrendelet megalkotásának időpontjában belátási képességének a birtokában volt. Az örökhagyó tudatállapota 2010. évi kórházi kezelése során változatosan alakult, voltak olyan periódusok amikor jól érezte magát, de egyre gyakrabban fordult elő, hogy nagy fájdalmak voltak. Alperes nem találta a közös **cs.-i** lakásban az örökhagyó által aláírt végrendeletet, ennek tényéről az örökhagyót tájékoztatta. Az örökhagyó ezután a közeli haláltól való félelme miatt úgy határozott, hogy az elveszettnek hitt írásbeli végrendelettel megegyező tartalommal szóbeli végrendeletben is kinyilvánítja végakarátát. Ezen időpontban életét fenyegető közvetlen veszélyben volt, fizikailag sem lett volna képes írásbeli végrendelet megtételére. Kezei le voltak kötve, azokat használni nem tudta.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 381.000 forint perköltséget, amelyből 81.000 forint az ÁFA. A le nem rótt 306.000 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli. A kereset elbírálásánál a Ptk. 598. §, 623. §, 624. §, 634. §, 635. § (1) bekezdéséből indult ki, illetőleg figyelembe vette a PK 88. számú állásfoglalást és a Ptk. 17. §-ában foglaltakat. A lefolytatott bizonyítás alapján tényként állapította meg, hogy **Z.Z.** örökhagyó **B.-n** 2010. május 4. napján délután **B.J.A.** és a **B.I.** végrendeleti tanúk együttes jelenlétében szóban végrendeletet alkotott, amelyben minden ingó és ingatlan vagyonát alperesre hagyta azzal a meghagyással, hogy ruháit a rászorulóknak, ékszereiből származó vételár egy részét kutyamenhelyeknek juttassa. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő aggálytalan szakértői véleménye alapján azt állapította meg, hogy az örökhagyó ekkor viszonylag fiatal életkora ellenére számos súlyos műtétet igénylő, egymást is hátrányosan befolyásoló szövödményeket is eredményező, idült megbetegedésben szenvedett, 2006. közepétől a máj állományának működési elégtelensége miatt átmeneti zavart tudatú időszakokkal, amelyből szakszerű gyógykezelésekkel ismételten rehabilitálódott. A legutolsó kórházi felvételre máj-kóma miatt került sor. Ekkor toxikus idült

májelégtelenségben, alkoholos idült hasnyálmirigy gyulladásban, egyéb alkohol okozta központi idegrendszeri elfajulásban, sárgaságban, széklet és vizelet inkontinenciában szenvedett. Halálát kombinált heveny máj- és veseelégtelenség okozta, alapbetegsége alkoholos májbetegség, a kísérőbetegség pedig heveny húgyhólyag gyulladás volt. Az ápolási dokumentáció szerint 2010. május 3. és május 4. napja kivételével az örökhagyó tudatállapota zavart. 2010. május 4-én az örökhagyó fizikai állapota némileg kedvezőbb volt, kiültethetővé vált, azonban a következő napoktól a haláláig az állapotának romlása minden tekintetben folyamatos volt. Az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az örökhagyó 2010. május 4-én, a szóbeli végrendelet megalkotásakor rendelkezett minimális belátási képességgel, ekkor az életét fenyegető rendkívüli helyzetben és a nevének olvasható módon történő aláírására képtelen állapotban volt.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Ebben azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a felperesi keresetnek adjon helyt, alperest pedig a perköltségben marasztalja. Másodlagosan azt kérte, hogy az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, majd újabb határozat meghozatalára.

Kifejtette, hogy amennyiben alperes egy szóban elhangzott akaratnyilatkozat alapján örökölni kíván, bizonyítania kell egyrészt azt, hogy ezen nyilatkozat a Ptk. 635. § (1) bekezdésében foglalt alaki feltételeknek és a Ptk. 634. §-ban foglalt törvényi feltételeknek is mindenben megfelel. Ezen feltételek fennállása vonatkozásában a bizonyítási terhelés minden esetben perbeli pozíciótól függetlenül azt a felet terheli a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, aki a szóbeli nyilatkozat alapján örökölni kíván, ha e törvényi feltételek fennállását a másik fél vitatja. A fentiek okán álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon értékelte a bizonyítási terhet. A rendelkezésre álló tanúvallomások és az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján ugyanis nem állapítható meg, hogy az örökhagyó írásbeli végrendeletet nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tudott volna tenni. A szakértői vélemény hiányos, homályos, nem tartalmazza azokat a logikai következtetéseket és azt a szakmai magyarázatot, amely alapján az elsőfokú bíróság által feltett kérdésekre megadta az írásképes vizsgálat körében a választ. A szakértői vélemény emellett nem tartalmaz semmilyen információt, ami alapján következtetni lehetne arra, hogy az örökhagyó miért volt képtelen nevének olvasható módon történő aláírására. Utalt arra, hogy a szakértőhöz kérdést intézett a bíróság arra vonatkozóan, hogy nevének más módon történő aláírásra az örökhagyó képes állapotban volt-e. Ezen kérdésre a szakértő nem adott választ, nem állapítható meg, hogy az örökhagyó nevének más, akár olvashatatlan aláírására képes állapotban volt-e. Álláspontja szerint az örökhagyótól a 3/2012. PJE döntés sem követel meg olvasható aláírást. Ez a körülmény alperes terhére értékelendő, hiszen az a megállapítás, hogy az örökhagyó a nevének olvasható aláírására képtelen állapotban volt, nem jelenti azt, hogy nevének aláírására teljes mértékben képtelen volt. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, hiszen abból, hogy az örökhagyó nevének olvasható módon történő aláírására képtelen állapotban volt, nem következik egyben az is, hogy írásbeli végrendeletet nem vagy csak jelentékeny nehézséggel tudott tenni. A fentiek alapján új szakértői vélemény beszerzése szükséges, mellyel alperes bizonyíthatja, hogy az örökhagyó írásbeli végrendeletet nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tudott volna tenni. Hivatkozott arra is, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napját követően orvosi beavatkozáshoz beleegyező nyilatkozatot írt alá. Emellett **B.I.** végrendeleti tanú a hagyatéki eljárás során akként nyilatkozott, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján nevének aláírására képes állapotban volt. Hivatkozott arra is, hogy az örökhagyó azonos tartalommal írásbeli végrendeletet is alkotott, érvénytelenségéről ekkor még nem tudott, szóbeli végrendeletnek ezért indoka nem volt.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság, érdemben helyes ítéletét hagyja helyben, kötelezze felperest az elsőfokú eljárásban csatolt megbízási szerződésben foglaltaknak megfelelően három óra ügyvédi munkadíj figyelembevételével 90.000 forint + ÁFA ügyvédi munkadíj, mint perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság a per tárgyát érintő minden körülményre lefolytatott bizonyítás alapján, helyesen és teljes körűen állapította meg a tényállást, abból a jogszabályban meghatározottaknak megfelelően helytálló jogi következtetést vont le. Az ítélet hatályon kívül helyezésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn, hiszen az elsőfokú eljárás lényeges eljárási szabályait az elsőfokú bíróság nem sértette, a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése sem szükséges. Álláspontja szerint, a kereset benyújtása meghatározta a felperes perbeli pozícióját és a ráeső bizonyítási terhet is. Ez a körülmény a felperes állításával ellentétben nem az elsőfokú bíróság mérlegelésén múlt, hanem a bizonyítás azt terheli, aki a szóbeli végrendelet érvénytelenségének a megállapítása iránt pert indít. E körben utalt a BH2004. 362. számú eseti döntésre. Megjegyezte, hogy a felperes a bizonyítási teherrel kapcsolatos észrevételét a per folyamán nem terjesztette elő, arra csak a fellebbezésében hivatkozott. Hangsúlyozta, hogy a felperes 2012. november 15. napján megtartott tárgyaláson maga is indítványozta az igazságügyi szakértő kirendelését, de a szakértőhöz intézendő kérdésekre vonatkozóan indítványt nem tett. Az elkészült szakértői vélemény pontosítását, kiegészítését nem kérte, a szakértői véleményre észrevételt sem tett. A felperes passzív magatartásától függetlenül dr. **N.A.** kezelőorvos 2012. november 15. napján a tárgyaláson tett tanúvallomásából is megállapítható, hogy melyek azok az egészségügyi dokumentumok, amelyekből az örökhagyó 2010. május 4-ei állapotára következtetni lehet. Ekként bizonyított, hogy az örökhagyó tudatállapotában ezen a napon javulás mutatkozott. Emellett a hosszsmetszeti adatok alapján az igazságügyi szakértő választ adott örökhagyó 2010. május 4-ei állapotára és az elsőfokú bíróság által feltett kérdésekre is. Hivatkozott arra, hogy az igazságügyi szakértői vélemény egyértelműen rögzítette, hogy az örökhagyó a szóbeli végrendelet alkotásakor nevének olvasható módon történő aláírására képtelen állapotban volt. Ez a körülmény pedig kizárja az írásbeli végrendelet megalkotásának a lehetőségét. Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatása alapján, kétséget kizáróan megállapította, hogy az örökhagyó 2010. május 4-ei szóbeli végrendelet megalkotásakor rendelkezett a végrendelkezéshez szükséges minimális belátási képességgel, ugyanakkor az életet fenyegető rendkívüli helyzetekben volt, nevének olvasható módon történő aláírására, tehát írásbeli végrendelet alkotására képtelen állapotban volt. Ennek alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés alaptalan.

Felperes a szóbeli végrendeletet kettős okból támadta. Egyrészt a Ptk. 635. § (1) bekezdése és a Ptk. 634. §-ban írt törvényi feltételek együttes fennállását vitatta, másrészt hivatkozott arra, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján nem volt belátási képessége birtokában.

Az elsőfokú bíróság ezen érvénytelenségi okok szempontjából a releváns és a felek által felajánlott valamennyi bizonyítást lefolytatta, alperes nyilatkozatán túl tanúként hallgatta ki mindazokat, akik a szóbeli végrendelet megtételekor jelen voltak, a feltárt bizonyítékok alapján a peradatok okszerű egybevetésével a Pp.206. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával állapította meg az alperes által előadottakkal egyező tényállást, majd az abból levont jogi következtetései is helytállóak voltak. A Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdésére alapot adó eljárási, anyagi jogi szabálysértés nem történt, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt ok. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet indokaival is egyetértett, a felperes fellebbezési érvelése kapcsán az ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

A Ptk. 635. § (1) bekezdése szerint a szóbeli végrendelet akkor érvényes, ha a végrendelező két tanú együttes jelenlétében a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelemben szóval előadja, és ez alkalommal kijelenti, hogy szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete. A Ptk. 634. § szerint szóbeli végrendeletet az tehet, aki életet fenyegető rendkívüli helyzetben van és írásbeli végrendeletet nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tehetne. A 634. § a szóbeli végrendelezés lehetőségének feltételeit szabja meg, míg a 635. § az ebben a formában történő végrendelezés alaki kellékeit írja elő.

Fellebbezésében azt helytállóan fejtette ki a felperes, hogy a szóbeli végrendelet érvényességéhez mind az alaki, mind a Ptk. 634. §-ban foglalt konjunktív törvényi feltételt bizonyítani kell, mert ezen két feltétel egyike sem tekinthető törvényi vélelemnek, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely azt tartalmazná, hogy ellenkező bizonyításig minden elhangzott szóbeli nyilatkozat, amely megfelel a Ptk. 635. § (1) bekezdésében foglalt alaki feltételeknek, egyúttal automatikusan megfelelnek a Ptk. 634. § valamennyi törvényi feltételének is. Ennek alapján amennyiben alperes egy szóban elhangzott akaratnyilatkozat alapján örökölni kíván, bizonyítania kell egyrészt azt, hogy ezen nyilatkozat a Ptk. 635. § (1) bekezdésében foglalt alaki feltételeknek és a Ptk. 634. §-ban foglalt törvényi feltételeknek is mindenben megfelel. Kétségtelen az is, hogy a perbeli pozíciókat a hagyatéki eljárás során hozott döntés határozza meg, ezen eljárás során azonban kizárólag a Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt feltételek fennállását kell és lehet vizsgálni, a Ptk. 634. §-ban foglalt feltétel fennállására a közjegyző bizonyítási eljárást nem folytathat, megállapítást nem tehet, érdemi döntést sem hozhat. Helyes felperesi érvelés ezért az is, hogy a szóbeli végrendelet törvényi feltételeinek fennállása vonatkozásában a bizonyítási teher minden esetben perbeli pozíciótól függetlenül azt a felet terheli a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, aki a szóbeli nyilatkozat alapján örökölni kíván, ha e törvényi feltételek fennállását a másik fél vitatja. Mivel alperes jelen perben állította, hogy az örökgyógyó szóbeli nyilatkozata mind a Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt feltételeknek, mind a 634. §-ban megjelölt feltételeknek megfelel, a bizonyítás alperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján. Mindennek bebizonyosodása esetén felperes nincs elzárva attól, hogy a Ptk. 17. § (2) bekezdésére hivatkozással a szóban megtett végintézkedés érvénytelenségét a perben igazolja, ennek bizonyítása azonban immáron felperest terheli.

Mindennek azonban jelen perben azért nem volt relevanciája, mert a kereset elbírálása szempontjából releváns bizonyítást a felperes indítványára az elsőfokú bíróság foganatosította, alperest, majd **B.J.A.** és **B.I.** végrendeleti tanúkat meghallgatta, beszerezte a hagyatéki eljárás iratait, végül igazságügyi orvosszakértő perbe történő bevezetéséről határozott. Ezt meghaladóan alperes indítványára beszerezte az örökgyógyó kezelésére vonatkozó orvosi dokumentációt, tanúként meghallgatta az örökgyógyó kezelőorvosát is. Az ekként rendelkezésre álló peradatokból mind a Ptk. 635. § (1) bekezdésében, mind a Ptk. 634. §-ban foglalt feltételek fennállására vonatkozóan megalapozott következtetés vonható le.

A rendelkezésre álló orvosi dokumentáció részét képező belgyógyászati ápolási napló szerint felvételkor az örökgyógyó tudatállapota zavart volt, azonban 2010. május 4. napján az ápolási lap szerint kiültethető, zavart tudatállapokra vonatkozó bejegyzés nincsen. Az örökgyógyót kezelő dr. **N.A.** kezelőorvos 15. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt vallomásaiban kifejtette, hogy örökgyógyó alkoholos májelégtelensége miatt felvételekor súlyos, életveszélyes állapotban volt, tudatállapota azonban hullámozott. A máj funkciójától függően ugyanis a káros anyagok jelenléte a szervezetben a keringés, az agy és a szív vérrellátását is zavarja, az örökgyógyó tudatállapotát ez befolyásolta. A tudatállapotot leginkább befolyásoló ammónia érték felvételkor 440 volt, ami a normál tartomány többszöröse. Ez 2010. április 13. napjára 220-ra csökkent. Bár értékei 2010.

május 4. napján 341-re emelkedtek, a felvételnélkor értékekhez képest ez javulást jelentett, tudatállapotában is javuló tendencia állt be, ami azonban hosszú távú lényegi javulást nem jelent. A májkóma állapotáról általánosságban előadta, hogy a beteg ebben az esetben ágyban fekszik, etetni, itatni sem lehet, felső és alsó végtagokat rögzíteni kell, ellátása állandó infúzió útján történik. Amennyiben az örökhagyó 2010. május 4. napján etethető, itatható volt, ez nem jelentette az önálló étkezésre való képességet, mert a beteg ettől még a kanalat, vagy a poharat tartani nem tudja, állandó infúziót kap, végtagjait használni objektív okból nem képes, alapvető szükségletei kielégítéséhez a kórházi személyzet ellátására szorul. Amennyiben az ágy szélére kiültethető, ebben az esetben mozgatni képes a kezeit, azonban nevének szabályos aláírására fizikai állapotánál fogva képtelen.

B.I. a hagyatéki eljárás során **ügyszámú** jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatában előadta, hogy az örökhagyót 2010. május 4. napját látogatták meg, látogatásának időpontját naplójába bevezette. Ugyan azt valóban nem zárta ki, hogy az örökhagyó nevének aláírására képes lehetett, azonban azt is előadta, hogy 2010. május 4. napján az örökhagyó mellrészén centrális vénát preparáltak, ágytálazták, mozdulni sem tudott az ágyból. A **ügyszámú** jegyzőkönyvben előadta, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján ágyban feküdt, szívószállal ivott, a poharat alperes tartotta számára, fejének felemelésére sem volt képes. **B.J.A.** tanú vallomásában előadta, hogy az örökhagyó szívószállal ivott, a poharat alperes tartotta.

Ezt követően a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő 27. sorszám alatt előterjesztett véleményében a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján tényként állapította meg, hogy az örökhagyó számos, egymást hátrányosan befolyásoló szövődményeket is eredményező idült megbetegedésben szenvedett, 2006. évtől a máj állományának működési elégtelensége megnyilvánulásaként átmeneti zavart tudatú időszakokkal, állapotában a szakszerű gyógykezelés eredményeként időszakos javulás volt elérhető. Legutolsó felvételekor rögzítették zavartságát, azonban 2010. május 4. napján állapota kedvezőbb volt, kiültethetővé vált, azonban a következő napoktól állapotának romlása minden tekintetben folyamatos volt. A hosszmetseti adatok vizsgálata alapján jutott arra a következtetésre, hogy 2010. május 4. napján az örökhagyó életet fenyegető rendkívüli helyzetben, nevének aláírására képtelen állapotban volt, a végrendeletkezéshez szükséges belátási képességgel azonban rendelkezett.

A Pp. 182. § (3) bekezdés értelmében amennyiben a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a szakértő köteles a bíróság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni. A fél erre irányuló indítványa alapján a bíróság más szakértőt rendelhet ki.

A rendelkezésre álló perbeli bizonyítékok az igazságügyi szakértői véleménnyel nem állnak ellentétben, valamennyi peradat azzal összhangban, azt erősítve igazolja, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján egészségi állapotát tekintve életet fenyegető rendkívüli helyzetben volt, de felperesi állásponttal ellentétben azt is, hogy írásbeli végrendeletet nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tudott volna tenni. Az igazságügyi orvosszakértő a szakvélemény elkészítése során a rendelkezésre álló orvosi dokumentációt felhasználva, a perben kihallgatott, örökhagyóval kapcsolatba került orvos vallomását is értékelte. A Fővárosi Ítéltábla ezért osztotta az elsőfokú bíróság által kialakított álláspontot, mely szerint az örökhagyó a szóbeli végrendelet megtételekor már nem volt képes írásbeli végrendeletet tenni. A jelenlévő végrendeleti tanúk és dr. **N.A.** tanú vallomása egyértelműen azt támasztja alá, hogy az örökhagyó 2010. május 4. napján kezét betegségéből adódó állapota miatt nem tudta használni, pohár, kanál megtartására is képtelen állapotban volt.

Ezen peradatokon alapuló következtetés helyességét nem zárja ki az, hogy az örökhagyó 2010. május 7. napján kelt orvosi beavatkozáshoz szükséges hozzájáruló nyilatkozaton zavaros vonalvezetésű, grafikai sajátosságokat, betűképzést, illetve betűformát nélkülöző „írást” eszközölt. A Kúria 3/2012. polgári jogegységi határozata valóban rámutatott arra, hogy az örökhagyó aláírásával szemben a bírói gyakorlat a végrendeleti tanú aláírásához hasonló szigorú követelményeket nem támasztja, ebből azonban nem következik egyben az is, hogy az örökhagyótól az életet fenyegető rendkívüli helyzetben, a pohár, illetve a kanál megtartására képtelen állapotban meg kell, avagy lehet követelni az alapvető írásjegyeket, a névaláírás minden sajátosságát nélkülöző írásbeli formát.

Annak megítélése, hogy az életet fenyegető rendkívüli helyzet fennállott-e, illetve hogy írásbeli végrendeletet egyáltalán nem, vagy csak jelentékeny nehézséggel tehet, nem kizárólag orvosszakértői kérdés, hanem arra valamennyi peradat alapján lehet következtetéseket levonni. A fenti indokokra tekintettel ezért az orvosszakértői vélemény kiegészítésére, új szakértő kirendelésére indok sincs, de ezt a felek az elsőfokú eljárás során nem is indítványozták.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére. A felperes az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes, ezért a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2015. június 2.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. . Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző